

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2018. december 13.*ⁱ

„Fellebbezés – Kártérítési kereset – Az EUMSZ 340. cikk második bekezdése – Az Európai Unió Törvényszéke előtt folytatott két ügy keretében az eljárás túlzott időtartalma – A fellebbezők által állítólagosan elszenvedett kár megtérítése – Vagyoni kár – Bankgarancia-költségek – Okozati összefüggés – Késedelmi kamatok – Nem vagyoni kár”

A C-138/17. P. és C-146/17. P. sz. egyesített ügyekben,

az **Európai Unió**, képviseli az Európai Unió Bírósága (képviselek: J. Inghelram és Á. M. Almendros Manzano, meghatalmazotti minőségben) (C-138/17 P)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2017. március 17-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

a **Gascogne Sack Deutschland GmbH**, korábban Sachsa Verpackung GmbH (székhelye: Wieda [Németország]),

a **Gascogne SA** (székhelye: Saint-Paul-lès-Dax [Franciaország])

(képviselek őket: F. Puel és E. Durand avocats)

felperesek az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Bizottság** (képviselek: C. Urraca Caviedes, S. Noë és F. Erlbacher, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

és

a **Gascogne Sack Deutschland GmbH** (székhelye: Wieda),

a **Gascogne SA** (székhelye: Saint-Paul-lès-Dax)

(képviselek őket: F. Puel és E. Durand avocats) (C-146/17 P)

fellebbezőknek

* Az eljárás nyelve: francia.

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2017. március 22-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

az **Európai Unió**, képviseli az Európai Unió Bírósága (képviselek: J. Inghelram és Á. M. Almendros Manzano, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Bizottság**

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, az első tanács elnökeként eljárva (előadó), J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2018. július 25-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezésükkel egyrészt az Európai Unió, másrészt a Gascogne Sack Deutschland GmbH és a Gascogne SA az Európai Unió Törvényszéke 2017. január 10-i Gascogne Sack Deutschland és Gascogne kontra Európai Unió ítéletének (T-577/14, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2017:1) részleges hatályon kívül helyezését kérik, amely ítéletével a Törvényszék arra kötelezte az Európai Uniót, hogy az észszerű időn belüli határozathozatalnak a 2011. november 16-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítélet (T-72/06, nem tették közzé, EU:T:2011:671) és a 2011. november 16-i Sachsa Verpackung kontra Bizottság ítélet (T-79/06, nem tették közzé, EU:T:2011:674) alapjául szolgáló ügyekben (a továbbiakban együtt: T-72/06. és T-79/06. sz. ügyek) való elmulasztása miatt a Gascogne-t ért vagyoni kár címén fizessen e társaságnak 47 064,33 euró összegű kártérítést, a Gascogne Sack Deutschlandnak, illetve a Gascogne-nak pedig fizessen 5000 euró összegű kártérítést azon nem vagyoni kár címén, amelyet e társaságok az említett jogsértés miatt szenvedtek el, és a keresetet az ezt meghaladó részében elutasította.

A jogviták előzményei

- 2 A Törvényszék Hivatalához 2006. február 23-án benyújtott keresetlevelében egyrészt a Sachsa Verpackung GmbH, később Gascogne Sack Deutschland, másrészt a Groupe Gascogne SA, később Gascogne, külön-külön keresetet indított az [EUMSZ 101. cikk] alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/F/38.354 – „ipari zsákok” ügy) 2005. november 30-án hozott C(2005) 4634 bizottsági határozat

(a továbbiakban: C(2005) 4634 határozat) ellen. Keresetleveikben lényegében azt kérték, hogy a Törvényszék az őket érintő részében semmisítse meg e határozatot, vagy másodlagosan csökkentse a velük szemben kiszabott bírság összegét.

- 3 A 2011. november 16-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítéletben (T-72/06, nem tették közzé, EU:T:2011:671) és a 2011. november 16-i Sachsa Verpackung kontra Bizottság ítéletben (T-79/06, nem tették közzé, EU:T:2011:674) a Törvényszék e kereseteket elutasította.
- 4 2012. január 27-én benyújtott kérelmeikben a Gascogne Sack Deutschland és a Groupe Gascogne fellebbezést nyújtott be a 2011. november 16-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítélet (T-72/06, nem tették közzé, EU:T:2011:671) és a 2011. november 16-i Sachsa Verpackung kontra Bizottság ítélet (T-79/06, nem tették közzé, EU:T:2011:674) ellen.
- 5 A 2013. november 26-i Gascogne Sack Deutschland kontra Bizottság ítéletben (C-40/12 P, EU:C:2013:768) és a 2013. november 26-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítéletben (C-58/12 P, EU:C:2013:770) a Bíróság e fellebbezéseket elutasította.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 6 A Törvényszék Hivatalához 2014. augusztus 4-én benyújtott keresetlevelükben a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne az EUMSZ 268. cikk alapján keresetet indított az Európai Unió Bírósága által képviselt Európai Unióval szemben azon kár megtérítése iránt, amelyet e társaságok a véleményük szerint a T-72/06. és T-79/06. sz. ügyek keretében a Törvényszék előtt folytatott eljárás túlzott időtartalma miatt szenvedtek el.
- 7 A Törvényszék a megtámadott ítéletben a következőképpen határozott:
 - „1) A Törvényszék kötelezi az Európai Unió Bírósága által képviselt Európai Uniót, hogy az észszerű időn belüli határozathozatalnak a [T-72/06. és T-79/06. sz.] ügyekben való elmulasztása miatt a Gascogne-t ért vagyoni kár címén 47 064,33 euró kártérítést fizessen e társaságnak. E kártérítés 2014. augusztus 4-től a jelen ítélet kihirdetésének napjáig az Eurostat (az Európai Unió Statisztikai Hivatala) által e társaság székhelye szerinti tagállamban az érintett időszakra vonatkozóan megállapított éves inflációs rátának megfelelő kompenzációs kamatokkal növelendő.
 - 2) A Törvényszék kötelezi az Európai Unió Bírósága által képviselt [Európai Uniót], hogy fizessen 5000 euró kártérítést a Gascogne Sack Deutschlandnak, illetve 5000 euró kártérítést a Gascogne-nak az észszerű időn belüli határozathozatalnak a T-72/06. és a T-79/06. sz. ügyben való elmulasztása miatt e társaságokat ért nem vagyoni kár címén.
 - 3) A fenti 1) és 2) pontban említett mindegyik kártérítés után a jelen ítélet kihirdetésének napjától kezdve a teljes megfizetésig késedelmi kamatot kell fizetni, amelynek mértéke az Európai Központi Bank (EKB) által a fő refinanszírozási műveleteire vonatkozóan megállapított, két százalékponttal növelt kamatláb.
 - 4) A Törvényszék a keresetet az ezt meghaladó részében elutasítja.
 - 5) A Törvényszék az Európai Unió Bírósága által képviselt [Európai Uniót] kötelezi saját költségein túl a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne részéről a 2015. február 2-i Gascogne Sack Deutschland és Gascogne kontra Európai Unió végzés (T-577/14, nem tették közzé, EU:T:2015:80) alapjául szolgáló elfogadhatatlansági kifogással összefüggésben felmerült költségek viselésére.

- 6) Egyrészt a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne, másrészt pedig az Európai Unió Bírósága által képviselt [Európai Unió] viseli a jelen ítélet alapjául szolgáló keresettel összefüggésben felmerült saját költségeit.
- 7) Az Európai Bizottság maga viseli saját költségeit.”

A felek kérelmei

- 8) A C-138/17. P. sz. ügyben előterjesztett fellebbezésében az Európai Unió azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének 1) pontját;
 - mint megalapozatlant utasítsa el a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne által a bankgarancia észszerű időn túli további fizetése miatt állítólagosan őket ért kár címén fizetendő 187 571 euró összegű kártérítés iránt első fokon benyújtott kérelmet, és
 - a Gascogne Sack Deutschlandot és a Gascogne-t kötelezze a költségek viselésére.
- 9) A Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne azt kéri, hogy a Bíróság:
- utasítsa el a fellebbezést, és
 - a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.
- 10) Az Európai Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság a fellebbezésnek minden tekintetben adjon helyt.
- 11) A C-146/17. P. sz. ügyben előterjesztett fellebbezésében a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne azt kéri, hogy a Bíróság:
- részben helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
 - a fellebbezők kérelmeinek megfelelően és korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva véglegesen hozzon határozatot a fellebbezőket ért vagyoni és nem vagyoni károk pénzbeli megtérítéséről, és
 - az Európai Uniót kötelezze a költségek viselésére.
- 12) A Európai Unió azt kéri, hogy a Bíróság:
- a fellebbezést mint részben hatástalant és részben megalapozatlant, és mindenestre mint elfogadhatatlant utasítsa el;
 - a fellebbezőket kötelezze a költségek viselésére.
- 13) Az első tanács elnöke a 2018. április 17-i határozatával az indítvány és az ítélethozatal céljából egyesítette a C-138/17. P. sz. és a C-146/17. P. sz. ügyeket.

A fellebbezésekről

- 14) A C-138/17. P. sz. ügyben előterjesztett fellebbezésének alátámasztására az Európai Unió három jogalapot ad elő.
- 15) A C-146/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezésben hét jogalapra hivatkoznak.

A C-138/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezés első jogalapjáról

A felek érvei

- 16 Első jogalapjával az Európai Unió, a C-138/17. P. sz. ügyben a fellebbező fél azt állítja, hogy Törvényszék – mivel megállapította, hogy kellően közvetlen okozati összefüggés áll fenn az észszerű időn belüli határozathozatal T-72/06. és T-79/06. sz. ügyekben való elmulasztása és a bankgarancia-költségeknek az ezen időt meghaladó időszak alatti fizetése miatt a Gascogne által elszenvedett kár között – az „okozati összefüggés” fogalmának az értelmezésekor tévesen alkalmazta a jogot.
- 17 Az Európai Unió különösen úgy véli, hogy a Törvényszék azon téves vélelemre támaszkodott, miszerint a bankgarancia nyújtására irányuló döntést egyetlen időpontban, vagyis az e garancia nyújtására vonatkozó „eredeti döntés” időpontjában hozzák meg. Márpedig, mivel a bírságfizetési kötelezettség az uniós bíróságok előtt folytatott eljárások során végig, és még ezen időszakon túl is fennállt, mert a bírságot nem törölték, az elsőfokú eljárás felpereseinek lehetőségük volt arra, hogy a bírságot kifizessék, és az őket e tekintetben terhelő kötelezettséget így teljesítsék. Mivel e felpereseknek lehetőségük volt a bírság bármely időpontban való kifizetésére, azon saját döntésük, hogy e kifizetést bankgaranciával helyettesítik, egy állandó, az eljárás során végig fenntartott döntésük volt. Következésképpen a bankgarancia-költségek fizetésének meghatározó oka nem az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztásában, hanem azon saját döntésükben állt, hogy nem fizetik ki a bírságot, és hogy e kifizetést bankgaranciával helyettesítik.
- 18 A Bizottság egyetért az Európai Unió által előadott érvekkel.
- 19 A Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne, a C-138/17. P. sz. ügyben a fellebbezési eljárás ellenérdekű felei, azzal érvelnek, hogy egyrészt a Törvényszék helyesen döntött úgy, hogy a jelen ügyben nem alkalmazza a többek között a 2005. április 21-i Holcim (Deutschland) kontra Bizottság ítéletből (T-28/03, EU:T:2005:139, 121–123. pont) és a 2007. december 12-i Atlantic Container Line és társai kontra Bizottság végzésből (T-113/04, nem tették közzé, EU:T:2007:377, 39. és 40. pont) eredő ítélkezési gyakorlatot, mivel a jelen ügy tényállása lényegesen eltér az említett ítélkezési gyakorlatban említett ügyek tényállásától, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 121. pontjában megállapította, másrészt pedig, hogy ezen ítéletet jogilag megkövetelt módon jellemzi a Törvényszék által elkövetett hiba és a Gascogne által elszenvedett kár közötti okozati összefüggés fennállása.
- 20 Egyébiránt a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne hangsúlyozza, hogy „rosszhiszemű pervitelnek” minősül az, hogy az Európai Unió megkérdőjelezi magát a kártérítés elvét azáltal, hogy bármely őket ért kárt kizár, miközben a Bíróság a 2013. november 26-i Gascogne Sack Deutschland kontra Bizottság ítéletében (C-40/12 P, EU:C:2013:768) és a 2013. november 26-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítéletében (C-58/12 P, EU:C:2013:770) maga is elismerte mind az eljárás időtartamának túlzott jellegét, mind az ezen időtartamból eredő kár elvi fennállását.
- 21 A Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne így e jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

- 22 Emlékeztetni kell arra, hogy – amint a Bíróság már hangsúlyozta – az okozati összefüggésre vonatkozóan az EUMSZ 340. cikk második bekezdésében felállított feltétel az uniós intézmények magatartása és a kár közötti, kellően közvetlen okozati összefüggés fennállására vonatkozik, amely összefüggést a felperesnek kell bizonyítania oly módon, hogy a kifogásolt magatartás kell, hogy legyen a kár meghatározó oka (lásd: 2011. március 31-i Mauerhofer kontra Bizottság végzés, C-433/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:204, 127. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 23 Meg kell tehát vizsgálni, hogy az észszerű időn belüli határozathozatal T-72/06. és T-79/06. sz. ügyekben való elmulasztása a bankgarancia-költségeknek az ezen időt meghaladó időszak alatti fizetéséből eredő kár meghatározó oka-e, annak megállapítása céljából, hogy az Európai Unió Bíróságának felrött magatartás és az állítólagos kár között fennáll-e közvetlen okozati összefüggés.
- 24 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bizottság ellen többek között a fellebbezőknél amiatt felmerült biztosítékköltségeknek a megtérítése céljából indított kártérítési kereset keretében, hogy a szóban forgó visszatérítések visszafizetését elrendelő határozatok felfüggesztését elérjék, amely határozatokat később visszavonták, a Bíróság kimondta, hogy amennyiben a bíróság fizetésére kötelező határozat – az e határozattal szemben benyújtott keresetről való döntéshozatalig – magában foglalja az említett bíróság és a késedelmi kamatok megfizetésének garantálására szolgáló biztosíték nyújtására vonatkozó jogosultságot, a biztosíték költségeiből álló kár nem az említett határozatból, hanem az érintett arra vonatkozó saját választásából következik, hogy inkább biztosítékot nyújt, mint hogy azonnal teljesítene a visszatérítési kötelezettségét. Ilyen körülmények között a Bíróság megállapította, hogy semmiféle közvetlen okozati összefüggés nem áll fenn a Bizottságnak felrött magatartás és az állítólagos kár között (lásd ebben az értelemben: 2013. február 28-i Inalca és Cremonini kontra Bizottság ítélet, C-460/09 P, EU:C:2013:111, 118. és 120. pont).
- 25 Márpedig a Törvényszék a megtámadott ítélet 121. pontjában megállapította, hogy az észszerű időn belüli határozathozatalnak a T-72/06. és T-79/06. sz. ügyekben való elmulasztása és a bankgarancia-költségeknek az ezen időt meghaladó időszakban való fizetése közötti összefüggést nem szakíthatta meg a Gascogne azon eredeti döntése, hogy nem fizeti meg azonnal a C(2005) 4634 határozatban kiszabott bírságot, hanem bankgaranciát nyújt.
- 26 Különösen, amint a megtámadott ítélet 119. és 120. pontjából kitűnik, az a két körülmény, amelyekre a Törvényszék az ezen ítélet 121. pontjában megállapított következtetés levonásához támaszkodott, egyrészt az, hogy abban az időpontban, amikor a Gascogne bankgaranciát nyújtott, az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztását nem lehetett előre látni, és hogy e társaság joggal várhatta el azt, hogy az említett kereseteket észszerű időn belül bírálják el, másrészt pedig, hogy az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztása a Gascogne-nak az említett bankgarancia-nyújtásra vonatkozó eredeti döntését követően következett be.
- 27 Márpedig a Törvényszék által a megtámadott ítélet 119. és 120. pontjában hivatkozott két körülmény nem lehet releváns annak megállapításához, hogy az észszerű időn belüli határozathozatal T-72/06. és T-79/06. sz. ügyekben való elmulasztása és a bankgarancia-költségeknek az ezen időt meghaladó időszakban való fizetése miatt a Gascogne-t ért kár közötti okozati összefüggést nem szakíthatta meg e vállalkozásnak az említett biztosíték nyújtására vonatkozó döntése.
- 28 Ugyanis ez csak akkor lenne így, ha a bankgarancia fenntartása kötelező jelleget öltene oly módon, hogy az a vállalkozás, amely a Bizottság vele szemben bírság kiszabását elrendelő határozatával szemben keresetet indított, és úgy döntött, hogy bankgaranciát nyújt a célból, hogy e határozatot ne kelljen azonnal végrehajtania, az e kereset keretében történő ítélethirdetés időpontját megelőzően nem lenne jogosult az említett bírságot kifizetni, és az általa nyújtott bankgaranciát megszüntetni.
- 29 Márpedig, amint a főtanácsnok az indítványának 37., 49. és 50. pontjában megjegyezte, a bankgarancia fenntartása, éppúgy, mint annak nyújtása, az érintett vállalkozásnak a pénzügyi érdekeire tekintettel gyakorolt szabad mérlegelésétől függ. Ugyanis az uniós jogban semmi sem akadályozza meg e vállalkozást abban, hogy az általa nyújtott bankgaranciát bármely időpontban megszüntesse, és a kiszabott bírságot megfizesse, amennyiben a körülményeknek az e garancia nyújtásának az időpontjában fennálló körülményekhez képest való alakulását figyelembe véve az említett vállalkozás úgy véli, hogy ezen opció kedvezőbb a számára. Ez lehet különösen akkor a helyzet, ha a Törvényszék előtti eljárás lefolyása a szóban forgó vállalkozást annak megállapítására készteti, hogy az ítéletet azon időpontot követően fogják meghozni, amelyet eredetileg elképzelt, és következésképpen a bankgarancia költsége magasabb lesz, mint amellyel e garancia nyújtásakor eredetileg számolt.

- 30 A jelen ügyben figyelembe véve azt a tényt, hogy egyrészt 2009 szeptemberében, vagyis 43 hónappal a keresetleveleknek a T-72/06. és T-79/06. sz. ügyekben való benyújtását követően ezen ügyekben az eljárás szóbeli szakaszát még meg sem indították, amint az a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 63. pontjában tett megállapításaiból kitűnik, másrészt pedig hogy az a határidő, amelyet maga a Gascogne az elsőfokú eljárásban benyújtott keresetlevelében a verseny területén indított megsemmisítési keresetek elbírálására szokásos határidőnek tartott, éppen 43 hónap, meg kell állapítani, hogy legkésőbb 2009 szeptemberében a Gascogne tudhatta volna, hogy az említett ügyekben folytatott eljárások időtartama nagymértékben meg fogja haladni az általa eredetileg elképzelt időtartamot, és hogy átgondolhatta a bankgarancia fenntartásának lehetőségét azon többletköltségekre tekintettel, amelyekkel e garancia fenntartása járhat.
- 31 Ilyen körülmények között az észszerű időn belüli határozathozatal T-72/06. és T-79/06. sz. ügyekben való elmulasztása nem lehet a Gascogne-t a bankgarancia-költségeknek az ezen időt meghaladó időszakban történő fizetése miatt ért kár meghatározó oka. Amint a főtanácsnok az indítványának 58. pontjában megjegyezte, az ilyen kár a Gascogne azon saját döntéséből ered, hogy a bankgaranciát az ezen ügyekben folytatott eljárás során végig, az azzal járó pénzügyi következmények ellenére fenntartja.
- 32 A fenti megállapításokból következik, hogy a Törvényszék – mivel megállapította, hogy kellően közvetlen okozati összefüggés áll fenn az észszerű időn belüli határozathozatalnak a T-72/06. és T-79/06. sz. ügyekben való elmulasztása és a Gascogne-t a bankgarancia-költségeknek az ezen időt meghaladó időszakban történő fizetése miatt ért kár között – az „okozati összefüggés” fogalmának az értelmezésekor tévesen alkalmazta a jogot.
- 33 Végül e megállapítást nem kérdőjelezheti meg a fellebbezési eljárás ellenérdekű feleinek azon érvelése, miszerint a C-138/17. P. sz. ügyben a fellebbező magatartása minősíthető „rosszhiszemű pervitelnek”.
- 34 Ugyanis, bár a Bíróság a 2013. november 26-i Gascogne Sack Deutschland kontra Bizottság ítéletében (C-40/12 P, EU:C:2013:768, 102. pont) és a 2013. november 26-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítéletében (C-58/12 P, EU:C:2013:770, 96. pont) megállapította, hogy a Törvényszék nem teljesítette a T-72/06. és T-79/06. sz. ügyek keretében az észszerű időn belüli határozathozatal betartásához kapcsolódó követelményeket, ugyanakkor, amint a főtanácsnok az indítványának 60. pontjában hangsúlyozta, és a fellebbezési eljárás ellenérdekű feleinek az állításával ellentétben, a Bíróság az említett ítéletekben azonban nem ismerte el az ilyen jogsértésből eredő kár fennállását.
- 35 Épp ellenkezőleg, a Bíróság kimondta, hogy az észszerű időn belüli határozathozatal Törvényszék általi elmulasztása miatti kártérítés iránti kérelmet magához a Törvényszékhez kell benyújtani, és hogy ez utóbbi feladata, hogy az erre vonatkozóan nyújtott bizonyítékok vizsgálata révén értékelje mind a hivatkozott kár mértékét, mind pedig a kár és a vitás bírósági eljárás túlzott időtartama közötti okozati összefüggést (lásd ebben az értelemben: 2013. november 26-i Gascogne Sack Deutschland kontra Bizottság ítélet, C-40/12 P, EU:C:2013:768, 90. és 94. pont; 2013. november 26-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítélet, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 84. és 88. pont).
- 36 Következésképpen, mivel e jogalapnak helyt kell adni, hatályon kívül kell helyezni a megtámadott ítélet rendelkező részének 1) pontját anélkül, hogy határozni kellene az Európai Unió által a C-138/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezésnek az alátámasztására hivatkozott második és a harmadik jogalapról.

A C-146/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezés első, második és harmadik jogalapjáról

- 37 A C-146/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezés első, második és harmadik jogalapjával a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a kereseten túlterjedő határozathozatal tilalmának az értelmezése és alkalmazása során, hogy az elszenvedett vagyoni kár megtérítését illetően kettős ellentmondásos indokolás áll fenn, és hogy sérült a fellebbezők védelemhez való joga.
- 38 Mivel e jogalapok a bankgarancia-költségeknek a Gascogne által az észszerű határozathozatalt meghaladó időszak során történő fizetése miatt elszenvedett vagyoni kár címén a Törvényszék által megítélt kártérítés összegére vonatkoznak, és mivel – amint a jelen ítélet 36. pontjából kitűnik – a megtámadott ítélet rendelkező részének 1) pontját hatályon kívül helyezi a Bíróság, az említett jogalapokat nem kell többé vizsgálni.

A C-146/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezés negyedik és ötödik jogalapjáról

A felek érvei

- 39 Negyedik jogalapjukban a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne, az C-146/17. P. sz. ügy fellebbezői azzal érvelnek, hogy a Törvényszék – annak megállapításával, hogy nem kell helyt adni az elszenvedett nem vagyoni kárra vonatkozó kártérítési kérelmeknek, mivel a Bíróságnak a 2013. november 26-i Gascogne Sack Deutschland kontra Bizottság ítéletből (C-40/12 P, EU:C:2013:768) és a 2013. november 26-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítéletből (C-58/12 P, EU:C:2013:770) eredő ítélkezési gyakorlata szerint a kártérítési kereset tárgyában eljáró uniós bíróság az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztása okán nem kérdőjelezheti meg a bírság összegét – nyilvánvalóan tévesen alkalmazta a jogot ezen ítélkezési gyakorlat értelmezése során.
- 40 A fellebbezők szerint a Bíróság jelen ítélet 39. pontjában hivatkozott ítéleteiből kitűnik, hogy a Törvényszék előtti eljárás túlzott időtartama nem olyan jellegű, hogy lehetővé tehetné a bírság összegének a korlátlan felülvizsgálati jogkör keretében való eltörlését vagy csökkentését, mivel az ezen időtartamhoz kapcsolódó kártérítésnek *ad hoc* eljárás tárgyát kell képeznie, ugyanis a túlzott időtartam független attól, mint ami a szankciót megalapozta. Ezen ítéletek tehát semmiféle kapcsolatot nem teremtenek azon kártérítés összege, amelyet a Törvényszék előtti eljárás túlzott időtartama miatt elszenvedett károk címén a kártérítési kereset keretében lehet nyújtani és a versenyellenes magatartások miatt kiszabott bírság összege között. Épp ellenkezőleg, a Bíróság által az említett ítéletekben képviselt álláspont alapja e két elem közötti „abszolút átjárhatatlanságban” állt.
- 41 Ötödik jogalapjukkal a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne úgy vélik, hogy a Törvényszék – azáltal, hogy azzal az indokkal nem adott helyt az elszenvedett nem vagyoni kárra vonatkozó kártérítési kérelmeknek, hogy figyelembe véve annak mértékét, az ilyen kártérítés nyújtása ténybeli szempontból ahhoz vezetne, hogy megkérdőjelezné az ez utóbbiakkal szemben kiszabott bírság összegét – megfosztotta hatékony érvényesülésétől az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdését és az EUMSZ 340. cikk második bekezdését, amelyek pontosan az uniós intézmények által okozott károk és különösen a uniós bíróság előtti eljárás túlzott időtartamából adódó károk áldozatai számára hatékony jogorvoslati lehetőségek bevezetésére, és arra irányulnak, hogy ez utóbbiak az őket ért károk megfelelő és teljes jóvátételében részesüljenek, és hatékony jogorvoslatához való joggal rendelkezzenek.
- 42 Az Európai Unió, a C-146/17. P. sz. ügyben a fellebbezési eljárás ellenérdekű fele azt állítja, hogy e jogalapok hatástalanok, és mindenestre megalapozatlanok.

A Bíróság álláspontja

- 43 Negyedik és ötödik jogalapjukkal a fellebbezők a Törvényszék által a megtámadott ítélet 163. pontjában végzett értékelést vitatják.
- 44 Márpedig, amint a megtámadott ítélet 155–165. pontjából kitűnik, az ilyen értékelés ezen ítélet indokolása mellékes részének minősül, mivel a Törvényszék azon határozatát, hogy nem ad helyt az elszenvedett nem vagyoni kár címén követelt 500 000 eurós összegű kártérítés iránti kérelemnek, kellően indokolja az említett ítélet 160. pontja, amelynek a tartalmát a fellebbezők nem vitatják.
- 45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Törvényszék valamely határozata indokolásának mellékes része ellen irányuló kifogások nem vezethetnek e határozat hatályon kívül helyezéséhez, ezért azok hatástalanok (2016. december 14-i SV Capital kontra ABE ítélet, C-577/15 P, EU:C:2016:947, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 Következésképpen a negyedik és az ötödik jogalapot mint hatástalanokat el kell utasítani.

A C-146/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezés hatodik jogalapjáról

A felek érvei

- 47 A hatodik jogalap keretében a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne azzal érvel, hogy a Törvényszék – azáltal, hogy a fellebbezők mindegyikének az elszenvedett nem vagyoni kár címén 5000 eurós összegű kártérítést ítél meg, noha egyrészt megállapította, hogy a nem vagyoni kár megtérítése még részben sem kérdőjelezheti meg a Bizottság által kiszabott bírság összegét, másrészt pedig kifejezetten elismerte a fellebbezőket ért nem vagyoni kár fennállását, amelyet – amint a megtámadott ítélet 165. pontjában szerepel – „az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztásának terjedelmére” és „a jelen kereset hatékonyságára” figyelemmel meg kell téríteni – egyértelműen ellentmondott önmagának.
- 48 Az Európai Unió úgy véli, hogy e jogalap hatástalan, és mindenesetre megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

- 49 Hatodik jogalapjukkal a fellebbezők azt állítják, hogy a megtámadott ítélet indokolása két esetben ellentmondásos.
- 50 Először is azzal az érveléssel kapcsolatban, miszerint ellentmondás van egyrészt a megtámadott ítélet 161–164. pontja, másrészt pedig ezen ítélet 165. pontja között, elegendő megjegyezni, hogy ennek a rendelkező részét – a fellebbezőknek 500 000 eurós összeg alatti kártérítés megítélését illetően –, amint a jelen ítélet 44. pontjából következik, kellően indokolja a megtámadott ítélet 160. pontja. Következésképpen a megtámadott ítélet 161–165. pontjának a vitatására irányuló ezen érvelés hatástalan, és ezért a jelen ítélet 45. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően el kell utasítani.
- 51 Másodsor az érveléssel kapcsolatban, miszerint ellenmondás van a megtámadott ítélet 165. pontjában, meg kell jegyezni, hogy az a tény, hogy a fellebbezők által a meghozandó döntések tervezésében és a társaság irányításában fennálló bizonytalanság miatt elszenvedett nem vagyoni kár címén a Törvényszék által megítélt kártérítés csak 5000 euró, nem zárja ki, hogy a Törvényszék figyelembe vette az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztásának mértékét és a jelen fellebbezés hatékonyságát.

- 52 A megtámadott ítélet 165. pontja tehát semmiféle ellentmondást nem tartalmaz.
- 53 Következésképpen a hatodik jogalapot mint részben hatástalant és részben megalapozatlant el kell utasítani.

A C-146/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezés hetedik jogalapjáról

A felek érvei

- 54 Hetedik jogalapjukkal a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne azt állítják, hogy a Törvényszék – azáltal, hogy a megállapítását alátámasztó bármely igazoló elem nélkül csupán megállapította először a megtámadott ítélet 154. pontjában azt, hogy „azon megállapítás, hogy sérült az észszerű időn belüli határozathozatal elve, e jogsértés tárgyára és súlyára tekintettel elegendő ahhoz, hogy orvosolja a felperesek jóhírnevét ért állítólagos sérelmet”, másodszor pedig a megtámadott ítélet 165. pontjában azt, hogy „felpereseknek külön-külön nyújtott 5000 eurós kártérítés az őket amiatt ért kár megfelelő megtérítésének minősül, hogy a T-72/06. és a T-79/06. sz. ügyben folytatott eljárás során elhúzódnó bizonytalan helyzetben voltak” – vitathatatlanul megsértette az indokolási kötelezettségét.

- 55 Az Európai Unió e jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

- 56 Hetedik jogalapjukkal a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék elégtelenül indokolta meg a megtámadott ítéletet.
- 57 Először is, ami a megtámadott ítélet 154. pontjának a vitatására irányuló kifogást illeti, ezen ítéletnek a jóhírnév fellebbezők által hivatkozott állítólagos sérelmére vonatkozó 151–154. pontjából és különösen az ugyanezen ítélet 154. pontjában szereplő „mindenesetre” kifejezésből kitűnik, hogy az ez utóbbi pontban szereplő értékelés az indokolás mellékes részének minősül, mivel a megtámadott ítélet 153. pontjában előadott indoklás elegendő a kártérítés iránti kérelemnek a jóhírnév ilyen állítólagos megsértése vonatkozásában történő elutasításához.
- 58 A jelen ítélet 45. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően e kifogás tehát hatástalan, és ezért el kell utasítani.
- 59 Másodszor a megtámadott ítélet 165. pontjának a vitatására irányuló kifogást illetően elegendő emlékeztetni arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az ítélet indokolásából világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a Törvényszék érvelésének oly módon, hogy az érdekelt megismerhessék a meghozott határozat indokait, a Bíróság pedig gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét (2009. április 2-i France Télécom kontra Bizottság ítélet, C-202/07 P, EU:C:2009:214, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 60 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a kártérítési keresetek sajátos összefüggésében a Bíróság több alkalommal megállapította, hogy ha a Törvényszék megállapította valamely kár fennállását, akkor a kérelem korlátain belül kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a kártérítés módjának és mértékének megállapítására. Mindazonáltal ahhoz, hogy a Bíróság bírósági felülvizsgálatot gyakorolhasson a Törvényszék ítéletei felett, azokat megfelelően kell indokolni, és azoknak – valamely kár értékelését illetően – meg kell jelölniük az elfogadott összeg meghatározása céljából figyelembe vett kritériumokat (2017. május 30-i Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítélet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 50. és 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 61 Márpedig, amint a főtanácsnok az indítványának 100. pontjában megjegyezte, a Törvényszék mindenekelőtt a megtámadott ítélet 147–157. pontjában kellőképpen bemutatta azokat az indokokat, amelyek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a nem vagyoni kár fellebbezők által említett egyes tételeit ez utóbbiak kellőképpen bizonyították, míg más tételt nem. Ezt követően a megtámadott ítélet 158. pontjában a Törvényszék megjegyezte, hogy a jelen ügy körülményei között a megállapított nem vagyoni kárt, vagyis az amiatt elszenvedett kárt, hogy a T-72/06. és T-79/06. sz. ügyekben folytatott eljárás során a fellebbezők elhúzódo bizonytalan helyzetbe kerültek, nem orvosolhatja teljes mértékben az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztásának megállapítása. Végül a megtámadott ítélet 159–164. pontjában a Törvényszék bemutatta azokat a kritériumokat, amelyeket a kártérítés összegének a meghatározásához figyelembe vett.
- 62 Ilyen körülmények között a fellebbezők nem kifogásolhatják, hogy a Törvényszék nem teljesítette az indokolási kötelezettségét annak a megtámadott ítélet 165. pontjában való megállapításával, hogy az egyes fellebbezőknek megítélt 5000 eurós kártérítési összeg – figyelembe véve különösen az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztásának mértékét, a fellebbezők magatartását, a versenyszabályok betartása biztosításának a szükségességét és az első fokon indított kereset hatékonyságát – a fellebbezők által azon elhúzódo bizonytalan helyzet miatt elszenvedett kár megfelelő megtérítésnek minősül, amelybe a T-72/06. és T-79/06. sz. ügyekben folytatott eljárás során kerültek.
- 63 Következésképpen a hetedik jogalapot részben mint hatástalant és részben mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 64 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy a C-146/17 P. sz. ügyben benyújtott fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A Törvényszék előtt indított keresetről

- 65 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikke első bekezdésének megfelelően, ha a fellebbezés megalapozott, a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi. Ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez.
- 66 A jelen ügyben a Bíróság azon a véleményen van, hogy a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne által a Törvényszék előtt indított kártérítési keresetről érdemben kell határozni annyiban, amennyiben az a bankgarancia-költségeknek a T-72/06. és T-79/06. sz. ügyek keretében történő, észszerű időn belüli határozathozatalon túli fizetése miatt állítólagosan elszenvedett kár megtérítésére irányul.
- 67 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az Unió EUMSZ 340. cikk második bekezdése szerinti szerződésen kívüli felelősségének megállapításához több feltétel együttes teljesülése szükséges, nevezetesen az uniós intézménnyel szemben kifogásolt magatartás jogellenessége, a kár tényleges jellege, valamint az intézmény magatartása és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés fennállása (2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítélet, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 68 Amint a Törvényszék a megtámadott ítélet 53. pontjában emlékeztetett, amennyiben e feltételek egyike nem teljesül, a keresetet teljes egészében el kell utasítani anélkül, hogy szükséges lenne az Unió szerződésen kívüli felelősségére vonatkozó többi feltételt megvizsgálni (1999. október 14-i Atlanta kontra Európai Közösség ítélet, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezenkívül az uniós bíróság nem köteles e feltételeket egy adott sorrendben vizsgálni (2010. március 18-i Trubowest Handel és Makarov kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

69 A jelen ítélet 22–32. pontjában bemutatott okokból el kell utasítani a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne által a Törvényszék előtt indított kártérítési keresetet annyiban, amennyiben az a bankgarancia-költségeknek a T-72/06. és T-79/06. sz. ügyek keretében történő, észszerű időn belüli határozathozatalon túli fizetéséből álló állítólagos vagyoni kár címén 187 571 eurós összeg megtérítésére irányul.

A költségekről

70 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikke (2) bekezdésének megfelelően, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.

71 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése szerint, amely az említett szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó, a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

72 A Gascogne Sack Deutschlandot és a Gascogne-t, mivel e társaságok mind a C-138/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezés, mind a C-146/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezés keretében peresztesek lettek, az Európai Unió kérelmének megfelelően kötelezni kell a saját költségeiken felül az Európai Unió részéről az e két fellebbezés keretében felmerült valamennyi költség viselésére.

73 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (3) bekezdése alapján egyrészt az Európai Unió, másrészt a Gascogne Sack Deutschland és a Gascogne viselik az elsőfokú eljárással kapcsolatban felmerült saját költségeiket.

74 Az eljárási szabályzat 140. cikkének (1) bekezdése szerint, amely e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó, az eljárásba beavatkozó tagállamok és intézmények maguk viselik saját költségeiket. Egyébiránt az eljárási szabályzat 184. cikkének (4) bekezdése alapján, ha nem az elsőfokú eljárásban beavatkozó fél terjesztette elő a fellebbezést, a beavatkozó felet csak akkor lehet a saját költségeinek a viselésére kötelezni, ha részt vett a Bíróság előtti eljárás írásbeli vagy szóbeli szakaszában.

75 A Bizottság, amely az elsőfokú eljárásban beavatkozó félként vett részt, és amely részt vett a C-138/17. P. sz. ügyben folytatott fellebbezési eljárás írásbeli szakaszában, maga viseli mind az elsőfokú eljárással, mind a C-138/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezéssel összefüggésben felmerült saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének 2017. január 10-i Gascogne Sack Deutschland és Gascogne kontra Európai Unió ítélete (T-577/14, EU:T:2017:1) rendelkező részének 1) pontját hatályon kívül helyezi.**
- 2) **A Bíróság a Gascogne Sack Deutschland GmbH és a Gascogne SA által a C-146/17 P. sz. ügyben benyújtott fellebbezést elutasítja.**
- 3) **A Bíróság a Gascogne Sack Deutschland GmbH és a Gascogne SA által indított kártérítési keresetet elutasítja annyiban, amennyiben az a bankgarancia-költségeknek a 2011. november 16-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítélet (T-72/06, nem tették közzé, EU:T:2011:671) és a 2011. november 16-i Sachsa Verpackung kontra Bizottság ítélet (T-79/06, nem tették közzé, EU:T:2011:674) alapjául szolgáló ügyekben történő, észszerű időn belüli határozathozatalon túli fizetéséből álló állítólagos vagyoni kár címén 187 571 eurós összeg megtérítésére irányul.**

- 4) **A Bíróság a Gascogne Deutschland GmbH-t és a Gascogne SA-t kötelezi a saját költségeiken felül az Európai Unió Bírósága által képviselt Európai Unió részéről a jelen fellebbezések keretében felmerült valamennyi költségnek, valamint az elsőfokú eljárással összefüggésben felmerült saját költségeiknek a viselésére.**
- 5) **Az Európai Unió Bírósága által képviselt Európai Unió maga viseli az elsőfokú eljárással összefüggésben felmerült saját költségeit.**
- 6) **Az Európai Bizottság maga viseli mind az elsőfokú eljárással, mind a C-138/17. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezéssel összefüggésben felmerült saját költségeit.**

Aláírások

i — A jelen szöveg 29. és 35. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.